

Literature

FRESH POETRY TESSY BAILA

Φάκελος: Ελληνική ποίηση [2018-2019]: Νάνος Βαλαωρίτης

«Μα τι χρειάζονται οι ποιητές σε τόσο μίζερους καιρούς;»

Φρήντριχ Χαϊντεργκ

Το Literature ανοίγει τον φάκελο Ελληνική Ποίηση 2018-2019 και εγκαινιάζει μια νέα σειρά συνεντεύξεων με τους πλέον καταξιωμένους σύγχρονους Έλληνες ποιητές. Στο πλαίσιο αυτό θα φιλοξενηθούν οι απόψεις των σημαντικότερων Ελλήνων ποιητών της σημερινής εποχής με σκοπό να φανούν οι απόψεις των δημιουργών αναφορικά με το παρόν και το μέλλον της Ελληνικής ποίησης. Στόχος είναι επίσης να παρουσιαστεί το έργο, οι ιδέες αλλά και η προσωπικότητα των ανθρώπων εκείνων, οι οποίοι επιμένουν να λειτουργούν ποιητικά σε καιρούς τόσο «μίζερους», γράφοντας εκλεκτή ποίηση, στη γλώσσα του Ομήρου και συνεχίζοντας ελάχιστα την αδιάλειπτη για 3000 χρόνια παρουσία της ποίησης στην Ελλάδα.

Επιμέλεια: Τέσου Μπάιλα

Με τη συστολή και το δέος που αρμόζει όταν βλέπεις έναν μύθο της ελληνικής ποίησης περάσαμε το κατώφλι του σπιτιού του Νάνου Βαλαωρίτη. Μπροστά μας είχαμε έναν ολόκληρο αιώνα των ελληνικών γραμμάτων και η συγκίνησή μας για την τιμή που μας έκανε ο ενενηνταεπτάχρονος σήμερα Νάνος Βαλαωρίτης να συμπεριληφθεί η συνέντευξή του στον φάκελο του Literature με τα μεγαλύτερα ονόματα της ελληνικής ποίησης ήταν μεγάλη. Ο ίδιος γελαστός και προσηνής έδειξε να μη συμμαρίζεται τίποτα από όλα αυτά. Μας καλοδέχτηκε και πρόθυμα απάντησε τις ερωτήσεις μας για την ποίηση, τους σύγχρονους ποιητές, τον υπερρεαλισμό, τον προπάππου του, Αριστοτέλη Βαλαωρίτη, τη γενιά του '60 και τον σύγχρονο αναγνώστη.

Σε ένα σπίτι πνιγμένο κυριολεκτικά στα βιβλία ο ίδιος διαμαρτύρεται επειδή έχει μόνο τόσα λίγα μαζί του και όταν εργάζεται δεν μπορεί να βρει ό,τι χρειάζεται. Ένα πολύ μεγάλο μέρος των βιβλίων του τα έχει δωρίσει στη βιβλιοθήκη του Μεγάλου Μουσικής, όπως μας είπε και πολλά άλλα βρίσκονται σε κάποιο άλλο δικό του χώρο. Διαβάζει καθημερινά στο iPad του τις εφημερίδες και ενημερώνεται για όλα. Με μεγάλη προθυμία δέχτηκε να φωτογραφηθεί μαζί μας και να διαβάσει ένα ποίημά του για το χαρακτηριστικό πλέον βίντεο που συνοδεύει τις συνεντεύξεις του φακέλου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Βιβλιονέτ ο Νάνος Βαλαωρίτης γεννήθηκε στη Λωζάνη της Ελβετίας το 1921. Σπούδασε φιλολογία και νομικά στα πανεπιστήμια Αθηνών, Λονδίνου και Σορβόνης. Παρουσίασε άρθρα και μετέφρασε πρώτος στο Λονδίνο εκτενώς Έλληνες ποιητές του 1930 -Σεφέρη, Ελύτη, Εμπειρίκο, Εγγονόπουλο, Γκάτσο. Στην Αγγλία έζησε από το 1944 έως το 1953 και γνώρισε τον Έλιοτ και όλο τον κύκλο του. Το διάστημα 1954-60 έμεινε στο Παρίσι και γνώρισε τον Αντρέ Μπρετόν και τους υπερρεαλιστές. Το 1960 γύρισε στην Ελλάδα και διηύθυνε το περιοδικό "Πάλι" (1963-1966). Το 1969 παρουσίασε ελληνική ποίηση στο γαλλικό περιοδικό "Lettres Nouvelles". Από το 1968 έως το 1993 διδάξε συγκριτική λογοτεχνία και δημιουργική γραφή στο Πολιτειακό Πανεπιστήμιο του Σαν Φρανσίσκο. Εκεί, ποιητικά του κείμενα εκδόθηκαν από τον οίκο City Lights του Λώρενς Φερλινγκέττι. Οργάνωσε παρουσίαση των Ελλήνων υπερρεαλιστών στο Κέντρο Πομπιντού το 1990-91. Διηύθυνε από το 1989 έως το 1995 με τον ποιητή Αντρέα Παγουλάτο το περιοδικό "Συντέλεια", το οποίο επανεκδόθηκε το 2004 με τίτλο "Νέα Συντέλεια". Το 1959 βραβεύτηκε με το Β' Κρατικό Βραβείο Ποίησης το οποίο και αρνήθηκε. Πήρε το Κρατικό Βραβείο Ποίησης (1982) και το Κρατικό Βραβείο Χρονικού – Μαρτυρίας (1998). Επίσης έλαβε το βραβείο του N.P.A. [National Poetry Association (Αμερικανική Εταιρεία Ποίησης)] το 1996 -βραβείο που είχε δοθεί προηγουμένως στους Φερλινγκέττι, Γκίνσμπεργκ και άλλους. Έχει λάβει το Βραβείο Ιδρύματος Κώστα & Ελένης Ουράνη Ακαδημίας Αθηνών για το ποιητικό του έργο (2006). Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας του απένευσε τον Χρυσό Σταυρό του Τάγματος Τιμής (2006). Το 2009 τιμήθηκε με το Μεγάλο Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας για το σύνολο του έργου του. Βιβλία του έχουν εκδοθεί στο εξωτερικό σε αγγλικές και γαλλικές μεταφράσεις. Είναι μέλος της Εταιρείας Συγγραφέων. Στην Ελλάδα επέστρεψε μόνιμα το 2004.

Φύγαμε από το σπίτι του με μια αίσθηση αισιοδοξίας. Με το χαμόγελο που σου χαρίζεται όταν έχεις την τύχη να γνωρίσεις από κοντά έναν τόσο σπουδαίο άνθρωπο και τη σιγουριά ότι, παρά τις αντιξοότητες, αυτός ο τόπος δεν μπορεί να χαθεί επειδή δημιούργησαν τον πολιτισμό του ποιητές αυτού του βεληνεκούς.

Ύστερα από τόσα χρόνια που ασχολείστε με την ποίηση κ. Βαλαωρίτη πιστεύετε ότι η ενασχόληση με την Ποίηση είναι επικίνδυνη;

Ακραίως επικίνδυνη. Τουλάχιστον έτσι λέει ο Χάιντεγκερ. Το να ασχολείσαι με την ποίηση είναι κάτι το οποίο δεν το κάνεις χωρίς κίνδυνο. Τώρα γιατί είναι επικίνδυνη η ποίηση είναι ένα ερωτηματικό. Δεν μπορεί να απαντήσει κανείς απευθείας. Οι λειτουργίες οι ποιητικές, οι οποίες έρχονται είτε από τον εγκέφαλο είτε από τη συγκίνηση, όσο και να 'ναι σχετίζονται με φαινόμενα άλλα, όπως ο παραλογισμός. Αυτό το έχουμε δει σε πολλούς ποιητές. Πολλοί έχουν τρελαθεί ή ήταν τρελοί εξαρχής. Έτσι η λειτουργία αυτή καθαυτή έχει πολλές όψεις. Είναι μια πολύ καλή ερώτηση αυτή.

Νάνος Βαλαωρίτης / Φωτογραφία Τέσου Μπάλα

Πώς βλέπετε το μέλλον της ελληνικής ποίησης; Υπάρχει σήμερα μια ελληνική σχολή ποίησης με τον τρόπο που τη γνωρίσαμε από την περίφημη γενιά του '30;

Ναι, υπάρχει μια πολύ παραγνωρισμένη περίοδος, αυτή του '60. Όταν έβγαζα το «Πάλι» είχα παρουσιάσει πολλούς συγγραφείς και ποιητές. Ποιητικούς όμως, δηλαδή είτε σε στίχο είτε σε πρόζα, όπως τη Μαντώ Αραβαντινού, τον Αλέξανδρο Σχινά, τον Δημήτρη Ρεχάκη, τον Στάγκο, τον Κουτρουμούδη και την Εύα Μυλωνά, η οποία τώρα μόλις πέθανε. Ήταν πολύ μεγάλο ταλέντο και άλλοι ο ίδιο. Άλλα αυτοί παραβλέπονται συνήθως είτε από την Ιστορία είτε από τους κριτικούς, οι οποίοι δεν καταλαβαίνουν τη δεύτερη φάση του μοντερνισμού, που εστιάζεται περισσότερο στη γλώσσα. Η γενιά αυτή ξεκινάει από τη δεκαετία του '50 ως κειμενική γραφή και εξελίσσεται πολύ αργότερα σε γλωσσοκεντρική, έναν όρο που εφηύρα εγώ. Να μην ξεχάσω να αναφέρω τον Γιώργο Μακρή, τα νεανικά ποιήματα του οποίου ανακαλύφθηκαν αφού πέθανε και τα οποία ήταν εκπληκτικά. Αυτός δεν εμφανίστηκε με ποιήματα στο περιοδικό «Πάλι» αλλά μόνο με μια εισαγωγή και μια μετάφραση της «Πέτρας του ήλιου», του μεξικάνου ποιητή Οκτάβιου Παζ. Μια πραγματικά καλή μετάφραση που τη βάλουμε στο πρώτο τεύχος του περιοδικού. Αλλά τα ποιήματά του δεν τα είχαμε δει. Αυτά τα ανακάλυψε ο ξάδελφος του αφού ο Μακρής είχε πεθάνει. Υπάρχει μόνο ένας τόμος με τα γραπτά του. Εξαντλημένα πια. Δε βρίσκονται εκδότες να τα ξαναβγάλουν, Όπως και της Μαντώς Αραβαντινού και του Αλέξανδρου Σχινά. Δεν τα βρίσκεις πουθενά. Οι εκδότες από αυτή την άποψη είναι άθλιοι.

Πότε περιορίζεται η ποιητική δύναμη ενός ποιητή;

Σε ορισμένους ποιητές δεν περιορίστηκε δια βίου η δύναμή τους, όπως ο Ντάντε ο Σαίξπηρ. Συνέχισαν με την ίδια ενεργητικότητα, διότι τους διευκόλυνε η γλώσσα, τα Ιταλικά και τα Αγγλικά. Άλλωστε τα ιταλικά τα εφεύρε ο Ντάντε, εγκαταλείποντας τη λατινική γλώσσα. Εμείς χάνουμε πολύ την ποιήσή μας λόγω του κλασικού προβλήματος στη γλώσσα. Δηλαδή αρχαία γλώσσα και καθομιλουμένη. Τα τετρακόσια χρόνια της οθωμανικής κατοχής μάς έκαναν να έχουμε μια γλώσσα αρκετά καλά οργανωμένη από απλούς Έλληνες που έγραφαν γράμματα ή από ακτιβιστές ή και από τον λαό. Αυτή τη γλώσσα των αιώνων αυτών την τελειοποιήσαμε τον 18ο αιώνα, όταν έγινε η λεγόμενη ελληνική αναγέννηση, γλωσσικά με τον Καταρτζή και τον Μοισιόδακα και άλλους, οι οποίοι ασπάστηκαν τη λαϊκή γλώσσα. Την εποχή αυτή υπήρχαν και συγγραφείς όπως ο Φιλίππιδης, επίσης Διαφωτιστής, ο οποίος είχε μεταφράσει τη φιλοσοφία των Γάλλων φιλοσόφων του 18ου. Η εισαγωγή του Φιλίππιδη στο βιβλίο αυτό ήταν καταληκτική και η γλώσσα στην οποία μετάφρασε επίσης, μια γλώσσα που την κατάργησαν οι σοφολογιότατοι που ήρθαν από την Κωνσταντινούπολη, όταν ελευθερωθήκαμε, και η εκκλησία αλλά και οι κλασικοί φιλόλογοι, οι οποίοι μας επέβαλαν την καθαρεύουσα, μια πλαστή γλώσσα, ενώ η γλώσσα αυτή που σας λέω ήταν η φυσική γλώσσα της εποχής που χρησιμοποιούσε και αρχαία και νέα. Η πρόζα του Σολωμού είναι ένα δείγμα αυτής της γλώσσας. Δεν είναι όπως η δημοτική του Παλαμά αλλά μια γλώσσα που θα μπορούσε να εξελιχθεί. Ο προπάππος μου, ο Βαλαωρίτης χρησιμοποιούσε διάλεκτο καμιά φορά λευκαδίτικη στα ποιήματά του, αλλά στην αρχή είχε γράψει ένα έργο για τον πνιγμό της κυρά Φροσύνης, το οποίο ήταν σε πολύ πιο ελπιόσπαστο στυλ γραμμένο. Αυτό παραμερίστηκε από τους κριτικούς που ήρθαν μετά τον Παλαμά και τους δημοτικιστές, τους πολύ ισχυρογνώμονες, ως νεανικό. Εγώ δεν πιστεύω ότι ήταν νεανικό. Ήταν γραμμένο σε μια γλώσσα πολύ ωραία αλλά μάλλον πιεσμένος από τους δημοτικιστές ο προπάππος μου δεν την ξαναχρησιμοποίησε. Πάντως κατάφερε να κάνει μια ρομαντική ποίηση, εθνορομαντική τη λέω, η οποία είχε εξαπλωθεί και στην Ευρώπη. Το μόνο παράδειγμα που έχουμε είναι ο Βαλαωρίτης. Είναι ένας πραγματικός ρομαντικός. Κάποτε έκανα μια επιλογή με μια πολύ ωραία εισαγωγή, η οποία κυκλοφόρησε από τη γυναίκα του Τσαπίδη που είχε τις εκδόσεις Ερμής αλλά και αυτό είναι εξαντλημένο. Βλέπετε, πολλά σημαντικά βιβλία τα παραμελούν οι εκδότες και οι κριτικοί επίσης, διότι πάνε πάντα για το καινούργιο, το νέο.

Νάνος Βαλαωρίτης / Φωτογραφία Τέσσ Μπάιλα

Ο σύγχρονος αναγνώστης είναι ικανός να «ξεκλειδώσει» τα μυστικά της ποίησης ή έχει χάσει την παρθενικότητα των αισθήσεών του σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μην μπορεί να κατανοήσει τη μαγεία της;

Σήμερα γράφουν πολλοί αλλά οι περισσότεροι είναι νάρκισσοι. Πολύ υποκειμενικοί. Η περισσότερη ποίηση που γράφεται τώρα είναι ένας μοντερνισμός ανακατεμένος με τα θέματα του 19ου, που ήταν η συγκίνηση γύρω από τα θέματα της ζωής, του θανάτου, του έρωτα. Αυτό βέβαια έχει παραγίνει και δεν ενδιαφέρει πολύ το αναγνωστικό κοινό τι αισθάνεται ένας ποιητής ή τον συγκινεί. Δεν υπάρχει αντικειμενικότητα στην ποίηση δηλαδή. Εγώ πιστεύω ότι η ποίηση σήμερα χρειάζεται να πάει στην καθημερινότητα αλλά να τη χρησιμοποιήσουν αισθητικά με μια φόρμα, ένα στυλ. Ο μόνος ποιητής, ο οποίος το κάνει αυτό είναι ο φίλος μου ο Ντίνος Σιώτης, ο οποίος βγάζει περιοδικά αλλά το σημαντικό είναι ότι κάνει μια τέτοια ποίηση και την έχει εξελίξει από τον καιρό που ήμασταν μαζί στην Αμερική και έχει επηρεαστεί αρκετά από εμένα. Δεν ασχολείται με τα προσωπικά αλλά με τα γενικότερα θέματα και πλαγίως τα θίγει, για να είναι ποίηση και όχι μανιφέστα.

Είστε ένας πολυγραφότατος ποιητής και έχετε διακριθεί και βραβευτεί πολλές φορές. Τι ρόλο έπαιξαν οι διακρίσεις αυτές στην ποιητική σας πορεία;

Αυτό που λέτε για τα βραβεία δε σημαίνει ότι έχω και αναγνώριση. Αυτό είναι το ενδιαφέρον. Τώρα μόνο αρχίζουν και με διαβάζουν. Ενώ έχω βγάλει αρκετά βιβλία η ποίησή μου έχει συζητηθεί με άξονες πάντα την ιδεολογία. Π.χ. οι αριστεροί με θεωρούσαν απαισιόδοξο, που είναι ένας απλοϊκός τρόπος να μιλάς για έναν ποιητή. Η ποίηση δεν είναι ούτε αισιόδοξη ούτε απαισιόδοξη. Είναι μια άλλη γλώσσα, με την οποία εκφράζεις ορισμένα συναισθήματα συχνά αντιφατικά. Λοιπόν, κι εγώ προσπάθησα πρώτα να ακολουθήσω τη συμβουλή του Σεφέρη, ο οποίος μου είπε ότι: «για να σπάσεις τον κανόνα πρέπει να τον γνωρίσεις πρώτα».

Από τους ποιητές που έχετε γνωρίσει υπάρχει κάτι το οποίο θυμόσαστε και θα θέλατε να μοιραστείτε μαζί μας;

Με όλους υπάρχουν τέτοιες στιγμές. Αλλά υπάρχουν και στιγμές λίγο παράξενες και έχουν και κάποιο χιούμορ. Π.χ. παρόλο που είμαστε πατριώτες με τον Σικελιανό δεν τον είχα γνωρίσει και εκείνη την εποχή σύχναζα με τν Ελύτη και τον Γκάτσο στου Λουμίδη, στη Σταδίου. Ξαφνικά εμφανίζεται ο Σικελιανός και οι δύο ποιητές με σύστησαν. Ο Σικελιανός κατακοκάνησε, επειδή η σχέση του με την οικογένεια Βαλαωρίτη ήταν πολύ στενή και επειδή η ποίησή του προέρχεται από την ποίηση του Βαλαωρίτη ένιωσε περίεργα και μου λέει: «Νέε μου, μας ενώνει...» Εγώ συνέχισα τη φράση του λέγοντας: «... η Δευκάδα, η ποίηση, η Ελλάδα...» αλλά εκείνος κάθε φορά μου έλεγε: «Όχι, όχι, βαθύτερα βαθύτερα» και γελούσαμε όλοι μαζί. Ο Σικελιανός είπε επίσης στον Γκάτσο ότι είχε διαβάσει την «Αμοργό» του όταν επέστρεφε από την Αίγινα με ένα καΐκι και αναφωνούσε: «σαν τον Όμηρο, σαν τον Όμηρο», παρόλο που όταν πέθανε βρέθηκαν τα βιβλία των άλλων ποιητών στο σπίτι του άκοπα. Όταν έφυγε ο Σικελιανός ο Γκάτσος γύρισε και μου είπε γελώντας: «έτσι το λέει, δεν το έχει διαβάσει», αλλά εγώ δεν πιστεύω ότι δεν το είχε διαβάσει. Είχε ανοίξει τα φύλλα αρκετά, χωρίς να τα κόψει, και είχε διαβάσει αρκετά κομμάτια, για να έχει μια γνώμη, διότι έλεσε διάνια. Ο Γκάτσος είχε ένα στυλ ομηρικό, παρόλο που ήταν ένα μείγμα λαογραφίας και υπερρεαλισμού η ποίησή του. Οι άλλοι όμως δεν τον πίστεψαν και γελούσαν.

Θέλω να σας πω και για τον Εγγονόπουλο. Ήρθε μια μέρα στον Λουμίδη κι αυτός. Άρχισε λοιπόν να πειράζει τον Γκάτσο και τον Ελύτη, τον οποίο φώναζε «ο κ. Ελύάρ», επειδή έβλεπε τον λυρισμό του Ελύάρ στην ποίηση του Ελύτη. Τον δε Γκάτσο τον έλεγε «βουνίσιο», επειδή καταγόταν από την Αρκαδία.

Νάνος Βαλαωρίτης / Φωτογραφία Τέσου Μπάιλα

Είναι γνωστή η σύνδεσή σας με τον Αντρέ Μπρετόν και το κίνημα του υπερρεαλισμού. Πιστεύετε ότι τελικά ο υπερρεαλισμός κατάφερε να απελευθερώσει τον άνθρωπο;

Και βέβαια. Έκανε μια τομή στον τρόπο που γράφεται η ποίηση και οι πρώτοι ποιητές γύρω από τον Μπρετόν είχαν σημαντικό ταλέντο, όπως ο Ελύαρ και πολλοί άλλοι, οι οποίοι ήταν αυθεντικοί ποιητές, εξίσου καλοί. Το ίδιο συνέβη και με εμάς. Οι ποιητές της γενιάς του '30 ήταν όλοι πολύ προχωρημένοι στην ποίηση. Ο Εμπειρικός, ο Ελύτης, ο Γκάτσος, ο Εγγονόπουλος.

Ο Βαλερύ έλεγε ότι: «ένα Ποίημα δεν τελειώνει ποτέ. Μόνο εγκαταλείπεται». Συμμερίζεστε αυτή την άποψη;

Είναι σωστή. Αλλά έχω εγώ μια άλλη άποψη. Το ποίημα σου υπαγορεύει πότε θα σταματήσεις, όχι εσύ. Η ίδια η γραφή. Γράφεις ένα ποίημα, αρχίζεις μια φράση και κατεβαίνεις τη σελίδα, φτάνοντας σχεδόν στο τέλος. Εκεί το ποίημα σου κάνει μια σύνοψη και σταματάει. Ουσιαστικά, δηλαδή, το ποίημα υπαγορεύει πότε θα σταματήσει, όχι ο ποιητής.

Αν γράφατε εσείς σήμερα «γράμμα σε έναν νέο ποιητή» τι θα τον συμβουλευάτε να κάνει;

Να διαβάζει. Οι ποιητές σήμερα δεν διαβάζουν. Αγνοούν τα πάντα.

Υπάρχουν κάποιοι ποιητές που πιστεύετε ότι αξίζει να διαβαστούν;

Νομίζω ότι οι σύγχρονοι ποιητές δεν είναι ώριμοι. Υπάρχουν ένα ποίημα εδώ ένα ποίημα εκεί, το οποίο πετυχαίνει αλλά όχι, κανένας δεν είναι ώριμος στο σύνολό του. Ελπίζω τα γεγονότα να προκαλέσουν μια καλύτερη ποίηση.

Είστε γνώστης της τεχνολογίας και των εξελίξεών της;

Διαβάζω κάθε μέρα στο iPad μου τις εφημερίδες.

Τελικά, κ. Βαλαωρίτη χρειάζονται οι ποιητές σε τόσο μίζερους καιρούς;

Και όμως στις κρίσεις τις φοβερές που έχουμε περάσει, όπως η γερμανική κατοχή, άνθισε η ποίηση, διότι ήταν το καταφύγιό μας και δεν ξέρω γιατί μας ενέπνεε να γράφουμε το αντίθετο, και όχι για τη φρίκη της εποχής. Αυτό έγινε αργότερα. Μαζευόμασταν στου Εμπειρικού εγώ, ο Ελύτης, ο Εγγονόπουλος, ο Γκάτσος και αργότερα ο Κακναβάτος κι ένας φίλος του γιατρός, ο οποίος σταμάτησε να γράφει μετά από λίγο. Έγραφαν όλοι πολύ ωραία ποιήματα. Λοιπόν η ποίηση εμάς τουλάχιστον μας θωράκιζε απέναντι στην άθλια κατάσταση που επικρατούσε τότε. Είχε αρχίσει ο εμφύλιος, είχαμε αρχίσει να σκοτωνόμαστε μεταξύ μας, γίνονταν φοβερά πράγματα. Υπήρχαν δογματικές ιδεολογίες, κομμουνισμός, εθνικισμός αλλά δεν υπήρχε μια, ας πούμε, τέτοια ομόνοια, ώστε να πούμε τώρα θα τα ξεχάσουμε όλα αυτά και θα δουλέψουμε όλοι μαζί. Όχι, έπρεπε ο ένας να καταστρέψει τον άλλο. Τότε άνθισε η ποίηση.

Μια δεύτερη εποχή κρίσης είναι τώρα. Τώρα είναι η ευκαιρία να δημιουργηθεί ένα νέο είδος ποίησης, το οποίο να μην είναι αυτό το υποκειμενικό που είπα στην αρχή, ο ναρκισσισμός που βλέπω στα βιβλία που μου στέλνουν με ελάχιστες εξαιρέσεις, αλλά μια ποίηση που να μπορεί να μας προστατέψει από την καταστροφή που έχει γίνει σε αυτή τη χώρα και από τους δικούς μας και από έξω.

Νάνος Βαλαωρίτης / Φωτογραφία Τέου Μπάιλα

Νάνος Βαλαωρίτης / Φωτογραφία Ντίνα Σαρακηνού

Ντίνα Σαρακηνού, Νάνος Βαλαωρίτης, Τέσου Μπάλα

ΝΑΝΟΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Μεγάλο Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας

Στο υποκύανο μάτι
του Κύκλωπα

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Αθήνα, 2015

ΝΑΝΟΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Μεγάλο Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας

Πικρό Καρναβάλι

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Αθήνα, 2013

Ο κ. Νάνος Βαλαωρίτης διαβάζει για το Literature.gr το ποιημά του με τίτλο: "Αναδρομικά" από το βιβλίο του "Πικρό Καρναβάλι", εκδόσεις Ψυχογιός

Δείτε εδώ το βίντεο:

<https://www.youtube.com/watch?v=Muuzyzcx9uw>